

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1943 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående förbud mot export av hästar.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 283, av herrar *Hagberg* i Luleå och *Persson* i Stockholm har anhållits, att riksdagen för sin del måtte besluta, att ingen export av hästar får äga rum från landet under nuvarande ur folkförsörjningssynpunkt så kritiska tid.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionen, hänvisas till densamma.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtanden över motionen av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen. Vid sistnämnda utlåtande finnes fogat yttrande av statens hästexportberedning.

Kommerskollegium, som före avgivande av sitt utlåtande varit i tillfälle att taga del av hästexportberedningens yttrande, anser i motionen föreslagen åtgärd icke påkallad och anför i övrigt följande:

Enligt vad kollegium inhämtat och såsom även framgår av den i motionen åberopade annonsen har den export av hästar till Tyskland, som ägt rum under de senare åren, avsett hästar av ardenertyp, vilka torde vara mindre lämpade för svenska förhållanden såväl för jordbrukets del som för andra ändamål. Hästexportberedningens yttrande giver även vid handen, att vid exportens påbörjande ett visst överskott av hästar förefunnits och att exporten omfattat en jämförelsevis ringa del av det totala hästbeståndet i landet ävensom att den ifrågavarande exporten icke torde kunna tillmätas någon nämnvärd betydelse vare sig med hänsyn till livsmedelsförsörjningen eller prusbildningen.

Exporten av hästar till Tyskland torde sålunda ur svensk folkhushållningssynpunkt icke ha varit till förfång, medan den å den andra sidan har utgjort ett icke oviktigt bytesobjekt för att tillföra landet värdefulla förnödenheter.

Det för innevarande år gällande handelsavtalet innefattar icke någon förpliktelse till export av hästar från svensk sida.

Statens hästexportberedning anför följande:

Hästexporten till Tyskland under åren efter 1940 har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande försiggått under hästexportberedningens ledning och i anslutning till tid efter annan gällande handelsavtal, i vilka avtal bland andra prestationer från svensk sida upptagits ett angivet antal hästar. De tyska motprestationerna hava innefattat kol, koks, kemikalier, lastbilar och en mångfald andra för vår folkförsörjning oumbärliga förnödenheter. Det i handels-

avtalet för år 1942 stipulerade antalet hästar är nu uppköpt och exporterat, och det nu löpande handelsavtalet innehåller icke någon klausul beträffande hästar. Någon ytterligare export av hästar är sålunda för närvarande icke planerad.

Hästexportberedningen anser sig böra dessutom frambålla följande.

När en ökad export av hästar till Tyskland igångsattes i början av 1941 hade sedan några år tillbaka inom landet funnits ett visst överskott av hästar, och det framstod därför som ett önskemål att finna avsättning för de större, mera svårödda, för våra jordbruksförhållanden ofta mindre lämpliga hästarna. Detta önskemål aktualiserades av de två årens 1940 och 1941 mindre goda skördeutfall. Av jordbrukarna har också hästexporten i allmänhet hälsats med tillfredsställelse och uppfattats som en välkommen lättnad i deras utfodringsbekymmer. Till Tyskland har i hästexportberedningens regi utförts sammanlagt omkring 11,900 hästar. Hästräkningen per den 1 juni 1942 visade, att inom landet då fanns i runt tal 586,000 hästar. Betydelsen av hästexporten ur synpunkten av landets försörjning med hästar erhåller alltså de rätta proportionerna, då man med ledning av nämnda siffror kan konstatera, att endast ungefär en häst på femtio försålts till export.

Om någon livsmedellexport kan i detta sammanhang icke bli tal. Det torde nämligen föga överensstämma med ekonomiskt förnuft att annat än i mycket trängande fall låta fullgoda och arbetsföra hästar i den bästa åldern gå till slakt. Om man likväl gör det tankeexperimentet, att samtliga nyssnämnda 11,900 hästar inom landet kommit till användning för utdrygning av kötttilldelningen, så skulle av dessa hästar för konsumtionsändamål hava utvunnits cirka 3,600,000 kg. Denna kvantitet fördelad under två år på det konsumentklientel, som kan komma ifråga, giver en kvot på ungefär 0.3 kg per person och år. Härtill kommer emellertid, såsom ovan nämnts, att hästexporten medfört en besparing av avsevärda kvantiteter fodermedel, en besparing som kommit produktionen av andra värdefullare animaliska produkter, särskilt mjölk, till godo. Foderåtgången för dessa nu ifrågavarande 11,900 hästar kan anses hava motsvarat foderbehovet för lågt räknat 18,000 högmjölkkande kor.

Vad slutligen beträffar hästexportens inverkan på prisbildningen och tillgången å hästar på den inhemska marknaden vill hästexportberedningen erinra, hurusom prispolitiken vid denna export enligt statsmakternas direktiv hela tiden varit inriktad på att verka dämpande på tendenser till osund och omotiverad höjning av hästpriserna. Det halvt statliga företaget, som å tysk sida stått som avtalsslutande part, har nämligen vid hästuppköpen här i landet varit bundet av ett högsta medelinköpspris. Det högsta medelpris som medgivits för någon uppköpsperiod utgjorde mot slutet av exporten 1,600 kronor, och detta samtidigt som en ordinär häst i den öppna marknaden betingat cirka 2,000 kronor. Anledningen till de höjda hästpriser som förekomma är sålunda icke att söka i den hästexport, varom här är fråga.

Lantbruksstyrelsen har såsom eget utlåtande åberopat vad hästexportberedningen anfört.

Utskottet.

Ett efter förhållandena inom landet avpassat bestånd av hästar synes vara av betydelse icke bara ur livsmedelssynpunkt. Jämväl för samfärdselns behöriga uppehållande under rådande brydsamma läge på drivmedelsmarknaden synes önskvärt, att tillräckligt antal hästar finnes inom landet. Tillgång till lämpliga drag- och ridhästar torde slutligen erfordras för militärt ändamål.

Då emellertid, enligt vad som uppgives i de av utskottet införskaffade utlåtandena, den i motionen påtalade exporten av hästar numera upphört och utskottet utgår från att, därest fråga uppkommer om ytterligare försäljning av hästar till utlandet, man tillser, att vårt eget lands behov i berörda avseende i första hand blir tillgodosett, synes någon riksdagens åtgärd i anslutning till motionen icke erforderlig.

Under åberopande av det sagda hemställer utskottet,

att motionen II: 283 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 maj 1943.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 33.
